

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Palveluihin pääsy lainsäädännön näkökulmasta

Niina Gråsten

väitöskirjatutkija, Hyvinvointioikeuden instituutti

projektitutkija, UEF

Vammaisten oikeudet

- Ihmisoikeudet
- Vammaisuuden sosiaalinen malli
- Yhdenvertaisuus, osallisuus, osallistuminen
- Estääkö lakien tulkinnan epäselvyydet erityislasten oikeuksien toteutumisen?
- Haavoittuvuus
- Erityisen tuen tarve

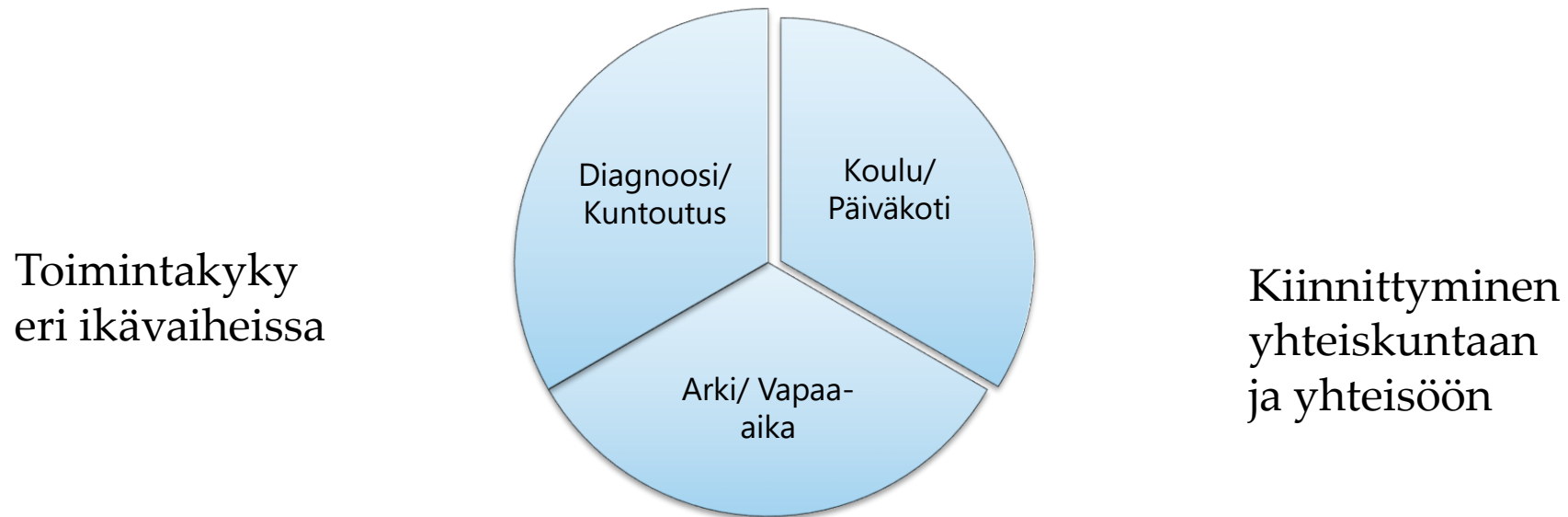
Kuka on oikeutettu tukeen ja palveluihin

- Uudet määritelmät lainkäytössä menevät toimeenpanoon melko hitaasti.
- Kuka määrittelee? Perustuttava lakiin, ei käytänteisiin
- Lainsäädännöllä annetaan kehikko (ei voida ratkaista kaikkea lain tasolla)
- Entistä tärkeämpää mieltä yksilöllistä harkintaa, ei ryhmäratkaisuja tai diagnoosien mukaan

Erityislapsiperheiden tuet ja palvelut

- Haasteena palvelujen tarpeen tunnistaminen
- Haasteena palvelujen tarjoajan tunnistaminen

Lainsäädäntö(viidakko?)

Ihmisoikeussopimukset
Perustuslaki
Yhdenvertaisuuslaki
Lastensuojelulaki
Hallintolaki

TE

Potilaslaki
Terveystieteiden laaki

KELA

Asiakasmaksulaki ja -asetus

Sosiaalihuoltolaki
Vammaispalvelulaki
Kehitysvammalaki
Laki omaishoidontuesta
Sosiaalihuollon asiakaslaki

SO

SI

Perusopetuslaki
Perusopetusasetus
Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

Vammaisoikeudet lainsäädännössä

- YK: vammaissopimus, Suomessa sovellettavaksi 2016
- PL 19 § sosiaaliset perusoikeudet
- Yleislait
- Erityislait
- Vammaisuuden oikeudellinen määrittely
- Kuinka näkyy silloin, kun tehdään palvelutarpeen arviointia tai tehdään päätös palvelusta?

Palveluihin pääsy

- Saavutettavuus
- Alueella esiintyvä tarve- yksilön tarve
- Neuvontavelvollisuus
- Hakemus käynnistää hallintomenettelyn: ohjaus, menettelytavat ja perustelut
- Ensiasteen päätöksenteon vaikutukset

Hallintomenettely

- Oikeus saada palvelun tarve arvoiduksi
- Kirjalliset hakemukset
- Päätös kirjallinen ja perusteltu –oikeusturvan tae
- Ongelma: palvelut myönnetään olemassa olevien palvelujen mukaan, ei vastata yksilölliseen palvelutarpeeseen
- Asiakkaan etu

Mitä tavoitellaan?

- Yksilöllinen toimintakyky - yksilöllinen tuen tarve
- Mahdollisuus tehdä samoja asioita, joita vastaavan ikäiset lapset yleensä tekevät
- Tarvetta vastaavat oikeat ja oikeanaikaiset palvelut
- Jatkuvuus
- Kokonaisvaltaisuus
- Hyvinvointi

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kiitos

uef.fi

